BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 261 Vineri 22 Septembrie 1944
8 Pagini

ABONAMENTE
UNIVERSUL
PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2506 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITĂȚI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
LITERAR
3 luni 400 lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 L 460 lei-12 L 900, RADIO U. 6 L 600 lei - 12 L 1000
Z. ȘTIINȚELOR 6 L 600-12 L 1000 lei, VESELIA 6 L 450-12 L 800 lei
FR SUFLET 6 L 320-12 L 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

IN ARDEALUL OCUPAT

TEROAREA INSTRUMENT POLITIC

de I. LUGOSIANU

Am în fața mea o lungă listă de torturi și schingiuiri, comise de autoritățile, armata sau populația maghiară împotriva românilor din Ardealul de Nord. Citez câteva dintre ele :

La 6 Septembrie 1940, un fost funcționar român la Oradea, Alexandru Sărățeanu, a fost depus la închisoarea parchetului militar. Ținut cinci zile nemâncat, la 11 Septembrie este schingiuit timp de trei ore. După zece zile are loc o nouă ședință de tortură, în care, între altele, i se smulg cu cleștele unghiile dela mâna dreaptă, e bătut la tălpi și călcat în picioare de bocancii torționarilor.

La 13 Septembrie 1940, Ioan Lupea, oficiant la poșta din Careii Mari, a fost agățat cu mâinile de tavan și crunt bătut; apoi spânzurat de picioare cu capul în jos și bătut din nou. Închis la Debrețin, a fost torturat spre a mărturisi că a tăiat firele de telegraf din ordinul autorităților românești.

La 15 Septembrie 1940, preotul Pompei Onofrei, dela catedrala unită din Cluj, a fost perchiziționat, bătut, pălmuit, lovit cu patul armelor. Negăsindu-se nimic suspect contra lui, un locotenent ungur a încercat să-l sugrume cu o curea. Fiind scăpat de un civil, același locotenent a încercat să-l spânzure cu un fir de sârmă, de o grindă. Sârma rupându-se, preotul a scăpat ca prin minune, dar a fost dus în pivniță și torturat ceasuri întregi. Expulzat o lună mai târziu, a fost crunt bătut de jandarmii din escortă, în gara Lökösháza.

Un alt clujan, Gh. S. Pribeagu, a fost arestat și schingiuit, în mai multe rânduri, în cursul anilor 1940 și 1941. Era sistematic bătut de 3 ori pe zi, dimineața, la amiază și seara. La ora dejunului i se dădea să bea o jumătate de litru de apă sărată. Spânzurat cu capul în jos, a fost lovit în mod sălbatic. Intins pe ciment, a fost opărit cu apă fierbinte. Altădată i s'a smuls părul și a fost bătut cu bastonul de cauciuc.

In secuime, torturi asemănătoare s'au reprodus în sute și mii de cazuri. La 15 Octombrie 1940, circa 20 de țărani români au fost crunt loviți de populație și jandarmi în comuna Tulgheș. La 22 Octombrie 1943, un grup de 23 români au fost transportați de la închisoarea din Gheorgheni peste frontieră, după ce au fost maltratați cu ferocitate.

Aceste acte de violență nenumărate, din care n'am citat de cât câteva, cu titlu de exemplu, au fost în marea lor majoritate comise de autoritățile civile și militare maghiare, din ordin și au fost executate deseori de ofițeri și subofițeri de jandarmi și de grăniceri. Ar trebui un volum pentru a le enumera și descrie pe toate.

Ele s'au reprodus în mii de cazuri, în tot timpul ocupației dela 1940 până în zilele noastre.

Caracterul lor e pretutindeni același; sistematic și generalizat, ca o metodă de guvernare, impusă de autoritățile superioare, pe baza unui program, al cărui scop era isgonirea românilor peste graniță în mod arbitrar sau plecarea lor în refugiu pentru a scăpa de prigoană.

Arestările, internările și condamnările arbitrare constitue un alt capitol al acțiunii de persecuție sistematică împotriva românilor din Ardealul de Nord. Până la 30 Octombrie 1941, numărul deținuților sub diferite forme era de 13.000 de oameni. La sfârșitul lui 1943, acest număr era de aproape trei ori mai mare. Inchisorile din diferite orașe ardelene erau arhipline. Lagărele de internați din Budapesta, Debrețin, Bichiș-Ciaba. Pöspökladany, Kistarcsa și altele gemeau de români înfometați și terorizați, înghesuiți cu sutele pe câțiva zeci de metri patrați.

Motivele acestor internări erau imaginare sau neserioase și întotdeauna nedrepte : deținuții erau vinovați fiindcă vorbeau românește sau aveau sentimente românești, fiindcă nu știau limba maghiară, fiindcă au insultat Ungaria, pe Regentul Horthy sau poporul maghiar, fiindcă aveau nume românești, fiindcă purtau costumul național și mergeau la horă, fiindcă făcuseră pe vremuri parte din partide politice românești, fiindcă erau membri la societăți culturale românești.

De cele mai multe ori, arestările erau un mijloc de presiune materială și morală pentru a hotărî pe români să renunțe la cetățenia maghiară spre a putea fi expulzați ori să-și părăsească bunurile și întreprinderile.

Au fost arestați și deținuți în acest fel foștii voluntari din războiul trecut, demobilizații și desconcentrații din armata română, cei cari protestau în contra rechizițiilor abusive, cei cari se plângeau în contra înfometării sistematice, la care au fost supuși românii, cei cari erau denunțați că ascultă postul de radio București, cei cari erau denunțați că ar fi cumpărat clandestin alimente, cei cari întârziau să se prezinte o zi sau două la munca de folos obștesc ori la instrucția premilitară.

Nu e greu de desprins, în această acțiune premeditată și generală, care era obiectivul guvernului maghiar : evacuarea forțată a românilor din Ardealul ocupat. Dacă la cei astfel prigoniți adăogăm sutele de mii de refugiați, zecile de mii de deținuți în afară de granițele Ardealului, zecile de mii de soldați români trimiși pe front, omoriți, mutilați sau luați prizonieri, șaizeci de mii de români ardeleni trimiși la munci forțate în Ungaria și Germania, atunci dovada obiectivului politicii maghiare este indiscutabilă : transformarea populației românești din Ardealul ocupat într'o minoritate națională și constituirea unui titlu etnic pentru stăpânirea definitivă a Transilvaniei.

ARESTAREA CRIMINALILOR DE RĂZBOI

D. ministru de stat Lucrețiu Pătrașcanu a depus, în consiliul de miniștri de eri, un proect de lege — al cărui autor este d-sa — în privința arestării celor cari poartă răspunderea morală și materială a dezastrului țării, în legătură cu războiul împotriva țărilor unite.

CONSILIUL DE MINIȘTRI DE ERI

Intensificarea lucrărilor agricole de toamnă. — Numirea prefecților și primarilor

Consiliul de miniștri s'a întrunit eri la orele 11 dim. sub președinția d-lui general de corp de armată C. Sănătescu.

Consiliul a examinat în amănunțime situația agricolă a țării, hotărând să se ia întinse măsuri pentru efectuarea arăturilor și însămânțărilor de toamnă.

Timpul fiind încă bun, întreaga plugărime trebue să iasă la câmp pentru muncile agricole.

In acest scop se va pune de urgență, prin ministerul agriculturii, la dispoziția agricultorilor, un credit special pentru procurarea de sămânță, acolo unde lipsește.

In Moldova, unde a fost teatrul de război, o parte dintre membrii guvernului, demnați de consiliul de miniștri, se vor deplasa zilele acestea în acele regiuni, căutând să ia la fața locului măsuri de ordin administrativ, agricol, economic și sanitar.

In vederea intensificării campaniei agricole de toamnă, guvernul va lansa un apel către întreaga plugărime a țării.

❖

Tot în consiliul de eri s'a hotărît să se numească în întreaga țară noi prefecți de județ și primari, cari să depună toată stăruința în aplicarea măsurilor luate de guvern, în ce privește gospodăria locală.

Consiliul, după ce a rezolvat chestiunile curente, a luat sfârșit la orele 1.

NE APROPIEM DE SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI

DECLARAȚIILE MAREȘALULUI MONTGOMERY

Londra, 20 (Rador). — *Cu prilejul remiterii de decorații ofițerilor și soldaților din divizia scoțiană de infanterie, care operează în Belgia, mareșalul Montgomery a declarat următoarele :*

„Ne apropiem de sfârșitul războiului. Inainte de a porni la acțiunea noastră, am exprimat părerea că s'ar putea să terminăm războiul împotriva Germaniei în timpul acestui an. Suntem la mijlocul lunii Septembrie și voiu merge până acolo încât să spun că această părere pe care am exprimat-o atunci era absolut justă.

Nu încape nicio îndoială că germanismul se găsește într'o situație foarte grea. Aliații se apropie de inima Germaniei din toate părțile. Nicio putere omenească nu este în stare să-i oprească de a administra o înfrângere completă resturilor armatei germane.

Nu vreau să spun că trebue să ne năpustim în linie dreaptă spre Berlin astăzi sau în cursul acestei săptămâni. Dar dacă îi bateți pe germani sau îi luați prizonieri, veți înlesni mult pătrunderea spre capitala Germaniei"

MAREȘALUL MONTGOMERY

HITLER VA FI OBLIGAT

SĂ SEMNEZE PERSONAL ACTUL CAPITULĂRII

New York, 20 (Rador). — Pentru a pune capăt svonurilor după care ambasadorul Robert Murphy, consilierul politic al generalului Eisenhower, ar forma un comitet consultativ al germanilor democratici din Statele Unite, pentru a contribui la crearea unui guvern al Reichului, sub egida aliaților, după înfrângerea naziștilor, un înalt funcționar al ministerului de afaceri străine al Statelor Unite a declarat că puterile aliate nu vor recunoaște nici un guvern național german în timpul unei perioade apreciabile, după capitularea sau prăbușirea rezistenței naziste.

Dimpotrivă, după aranjamentele făcute între Marea Britanie, Statele Unite și Rusia, Germania va fi guvernată de o comisie militară a celor trei mari puteri și administrațiile locale din orașe și sate nu vor fi autorizate să funcționeze decât după epurația naziștilor.

Experții ministerului de afaceri străine ai Statelor Unite prevăd că prăbușirea Germaniei se va produce în una din următoarele trei modalități: 1) predarea treptată a armatelor; 2) răsturnarea guvernului nazist de grupuri interne și 3) capitularea naziștilor.

Oricare ar fi împrejurările în care s'ar produce prăbușirea politică, atitudinea națiunilor unite va rămâne aceiași. Dacă armatele germane încep să se predea, aliații nu vor cruța nici o sforțare pentru a pune mâna pe fruntașii naziști, în special pe Hitler, pentru a-i obliga să semneze actul capitulării fără condiții.

ȘEDINȚA DELEGAȚIEI ECONOMICE A GUVERNULUI

Eri după amiază, delegația economică a guvernului a ținut ședință sub președinția d-lui general Potopeanu, ministrul economiei naționale și al finanțelor. Au luat parte d-nii: general Marinescu N., ministrul sănătății și al muncii; D. D. Negel, ministrul agriculturii; Eftimiu, ministrul lucrărilor publice; C. Angelescu, guvernatorul B. N. R.; Mihail Romașcanu, comisarul general al prețurilor; Jordan, subsecretar de Stat la finanțe; colonel Șerbu, subsecretar de Stat al aprovizionării; general Sireteanu, secretar general la aprovizionare și N. Denischiotu, secretar general la Economia Națională și secretarul delegației.

S'au examinat probleme economice generale în legătură cu aplicarea armistițiului, — ședința rămânând în continuare pentru astăzi.

CUM POATE FI FĂCUT CONTROLUL LOCUINȚELOR

Comandamentul militar al Capitalei face cunoscut următoarele :

Controlul locuințelor este permis numai organelor poliției și jandarmeriei din Capitală, cu îndeplinirea și păstrarea formelor legale.

Orice altă persoană, civilă sau militară, care va încerca să pătrundă în domiciliu, cu forța, fără a fi însoțită de organele polițienești sau jandarmeriei, va fi considerată ca rău-făcătoare.

Reclamațiunile de orice natură se vor adresa pentru Capitală circumscripțiilor de poliție respective, iar pentru suburbane posturilor de jandarmi. Aceste autorități au primit dispoziții să intervină imediat ce vor fi sesizate.

Cazurile importante și grave se vor aduce la cunoștința Comandamentului Militar al Capitalei, prin circumscripțiile de poliție sau unitățile de jandarmi.

După conferința dela Quebec

Londra 20 (Rador). — *D. Fraser Wighton, reporterul politic al agenției „Reuter", anunță că d. Churchill va face în Camera Comunelor o declarație importantă asupra conversațiilor pe care le-a avut la Quebec și asupra întregei situații a războiului la o dată foarte apropiată.*

Declarația va fi urmată de o desbatere ce va dura două zile asupra situației fronturilor de luptă.

COMERCIANȚII SUNT OBLIGAȚI

SĂ PRIMEASCĂ PLATA MĂRFURILOR IN RUBLE

Se aduce din nou la cunoștința tuturor comercianților că sunt obligați să primească în mod curent la vânzările făcute trupelor sovietice rublele la cursurile stabilite de Comandamentul sovietic.

Ei sunt obligați să afișeze în magazinele lor prețul mărfurilor cu indicațiunea cursurilor de schimb stabilite.

Este cu desăvârșire interzis ca prețurile pretinse membrilor Armatei sovietice să fie mai mari decât prețurile curente.

In ce privește modalitățile de preschimbare a rublelor, instrucțiuni detailate au fost date în comunicatele anterioare în care s'a arătat că rublele primite trebuesc prezentate cu o cerere la sediile Băncii Naționale a României iar în lipsă la primării și percepții.

Se atrage din nou atențiunea că cei ce vor contraveni dispozițiunilor de mai sus, vor fi aspru sancționați în conformitate cu Legea sabotajului.

NU SE MAI ACORDĂ AMÂNĂRI PENTRU STUDII

Ministerul de Războiu — sesizat de cererile adresate prin diferite ziare — aduce la cunoștință celor interesați următoarele :

Legea asupra Recrutării Armatei din anul 1942 nu mai admite amânări pentru studii.

In conformitate cu art. 175 din Regulamentul Legii de Recrutare din anul 1942, tinerii care au împlinit 20 ani nu au dreptul la amânare pentru studii, indiferent situația școlară în care s'ar afla la împlinirea acestei vârste.

Elevii din clasa VIII-a secundară, din contingentul 1946 și mai vechi, care se găsesc încorporați și nu au terminat studiile, au obținut permisii dela 24 August — 9 Septembrie a. c. spre a-și da examenele.

Cei care au beneficiat de aceste permisii fără să-și fi dat examenele, nu vor mai obține alte învoiri în sesiunea Septembrie—Octombrie a. c.

Arestarea savantului francez Georges Claude, acuzat că a inventat bomba sburătoare

Londra, 20 (Rador). — „Daily Mail" publică o știre căreia până acum îi lipsește confirmarea.

Ziarul scrie : „Georges Claude, savantul francez cunoscut, a fost arestat la Nancy, fiind acuzat că a inventat arma „V 1" (bomba sburătoare") și că a remis invenția sa în mâinile germanilor.

Georges Claude este specialist în producerea aerului lichid și în nitrații artificiali și s'a ocupat multă vreme cu experimentarea rachetelor.

El a fost unul dintre primii și cei mai entuziaști colaboratio-

FORȚELE AEROPURTATE ALIATE AU DEBARCAT DINCOLO DE MARILE BARIERE NATURALE ALE OLANDEI

Londra, 20 (Rador). — *Numeroase puternice detașamente aeropurtate au aterizat Marți în Olanda.*

Berlinul declară că aceste detașamente au aterizat în provinciile Utrecht și Gelderland. Această ultimă provincie este situată la est de Utrecht, către frontiera germană.

Localitatea Nijmegen, care se află în mâinile aliaților, este situată dincolo de marile bariere naturale din Olanda, adică dincolo de Maas și canalul Wilhelmina, fiind separată de Berlin prin circa 500 km., deci cu 16 km. mai aproape de capitala germană decât rușii, care se găsesc la Praga, cunoscutul cartier din Varșovia.

Atunci când britanicii vor trece Rhinul și Lekul, unde vor întâlni un alt contingent important din armata aeriană, la Arnheim, deci la 23 de km. dincolo de Nijmegen, ultima linie defensivă germană va fi fost întoarsă. De aci înainte terenul este cu adevărat ideal pentru înaintarea carelor blindate, peste Ruhr, până la Berlin.

TEXTUL ACORDULUI DE ARMISTIȚIU DINTRE NAȚIUNILE UNITE ȘI FINLANDA

Moscova, 20 (Rador). — Agenția „TASS" transmite următorul text integral al acordului de armistițiu între Uniunea Republicelor Socialiste Sovietice și Regatul Unit al Marei Britanii și al Irlandei de nord pe de o parte, și Finlanda, pe de altă parte:

Dat fiind că guvernul Finlandei a primit condițiile preliminare ale guvernului sovietic referitoare la ruptura cu Germania și retragerea trupelor germane din Finlanda și ținând seama că încheierea viitorului tratat de pace va fi ușurată prin înserarea în acordul de armistițiu a unor condițiuni din acest tratat de pace, guvernul Uniunii Republicelor Sovietice Socialiste și guvernul Majestății Sale din Regatul Unit al Marei Britanii și al Irlandei de nord, acționând în numele tuturor națiunilor unite care se găsesc în stare de război cu Finlanda, pe de o parte, și guvernul Finlandei, pe de altă parte, au hotărît să încheie prezentul acord de armistițiu a cărui realizare va fi controlată de înaltul comandament sovietic, acționând și în numele națiunilor unite care se găsesc în stare de război cu Finlanda și desemnat mai jos sub numele de înaltul comandament aliat (sovietic)".

In virtutea celor de mai sus, generalul-colonel Jdanov, reprezentant al înaltului comandament aliat (sovietic) și reprezentanții guvernului Finlandei d-nii Karl Enkel, minstru al afacerilor străine, general de infanterie Rudolph Valden, ministru al apărării, general de infanterie Erik Heinrichs, șef de stat major, și general-locotenent Oskar Enkel, autorizați cu puteri în formă bună și legală, au semnat următoarele condițiuni :

1) Având în vedere încetarea ostilităților de către Finlanda la 4 Septembrie 1944 și de către Uniunea Sovietică la 5 Septembrie 1944, Finlanda se angajează să retragă trupele sale dincolo de frontiera sovieto-finlandeză din 1940, așa cum s'a stipulat în adausul la prezentul acord (vezi adausul la art. 1).

2) Finlanda va desarma forțele germane terestre, navale și aeriene care au rămas în Finlanda după 15 Septembrie 1944 și va trebui să remită efectivele lor înaltului comandament aliat (sovietic), în calitate de prizonier de război, spre care lucru armata finlandeză va fi ajutată de guvernul sovietic.

Guvernul finlandez se angajează deasemeni să interneze pe cetățenii germani și unguri ce

(Continuare in pag. 2-a)

LUPTELE PENTRU DESROBIREA TRANSILVANIEI

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAȚIUNILOR DIN ZIUA DE 20 SEPTEMBRIE 1944

In centrul Transilvaniei, activitate de luptă redusă.
In Vest, luptele din zona Beiuș continuă.

ATROCITĂȚILE GERMANO-MAGHIARE DIN TRANSILVANIA ȘI BANAT VOR FI SANCȚIONATE.

COMUNICAT

In cursul operațiunilor militare din Transilvania și din Banat, trupele germane și maghiare au comis, în orașele și satele românești vremelnic ocupate, atrocități împotriva populației civile, acte de jaf și distrugeri sălbatice.

Guvernul regal român declară pe această cale că toate aceste nelegiuiri vor fi sancționate.

Militarii germani sau maghiari precum și toți acei cari au executat sau contribuit sub orice formă la comiterea acestor acte de barbarie, vor fi urmăriți ori unde s'ar refugia și vor fi judecați ca criminali de război, potrivit legiuirilor române și normelor stabilite de Națiunile Unite.